

Filos. Säter
Eklund
(ant)

EN QVINNAS TANKAR

OM

QVINNANS STÄLLNING.

Till

Sveriges ädle Herrar och Män.

Af

EN QVINNA.

STOCKHOLM.
C. FRITZES BOKHANDEL,
(EKLUND & GIRON)
i kommission.

WERNERSKA
SAMLINGARNA

STOCKHOLMS
* Stads Bibliotek *

EN QVINNAS TANKAR

OM

QVINNANS STÄLLNING.

Till

Sveriges ädle Herrar och Män.

Af

EN QVINNA.

STOCKHOLM.

C. E. FRITZES BOKHANDEL,
(EKLUND & GIRON)
i kommission.

En qvinnas tankar om qvinnans ställning.

Till Sveriges ädle Herrar och Män.

Hvad tänken J på, J ädle herrar och svenske män, J, som ifren för qvinnans rättigheter? Hvad företagen J Eder beträffande qvinnan och hennes ställning? Hvad är det för ett lysande elände, J viljen bereda åt henne? Jo, en byggnad utan *grund*, ty utan grund är det, som man börjar bygga i *luften*. Detta gören J nu — och hvad blir följderna? Hvad vill du då, torden J fråga, du, som höjer din röst emot oss, just då vi i största välmening söka bereda ditt kön en mångsidig framtida verksamhet? Hvad jag vill, är så enkelt, att J sjelfva utan mycken möda borden hafva kommit att tänka derpå. Dock — en och annan ibland Eder har haft tankar ditåt. Nåväl, jag vill, att J läggen en *fast grund* till eder storartade byggnad, och då torde den växa upp och blifva bestående och föra välsignelse med sig, *om än icke på det sättet, J nu tänken Eder saken*. Jag frågade Eder: Hvad tänken J på, J ädle herrar och svenske män? Härfå svaren J helt visst: Vi tänka, såsom du sjelf redan antydt, bereda den svenska qvinnan en mångsidig framtida verksamhet och dymedelst betrygga hennes samhällsställning. Det är hederligt och bra tänkt, svarar jag Eder. Men jag frågade också: Hvad är det för ett *lysande elände*, J viljen bereda åt qvinnan? Att det *är* ett lysande elände vill jag nu söka visa Eder. Till följd af det stora öfverskott af qvinnor, som finnes i Sverige, viljen J söka bereda qvinnan en verksamhet vid sidan af mannen, draga

hennes från hemmets härd och kalla henne in på vägar, dem mannen hittills ensam har beträdat. Men J ären icke konsekventa! Dock derom sedermera! J sägen, att *celibatet* är sorgligt förherrskande bland männen nu för tiden. Tron J då, att saken blir afhjelpat på det sätt, J viljen gå till väga? Nej, måste hvarje tänkande människa härpå svara. Hvar och en af Eder känner allt för väl, att *celibatet* har med sig i spåren *concubinatet*. Tron J då, att qvinnan, den deröfver höjda qvinnan, icke känner till detta sorgliga förhållande? Varen öfvertygade, att hon känner det. Hvad blir således följd, om hon kommer i ännu närmare beröring med männen på deras banor och lär sig att ännu närmare känna ungskarlen och hans i mörkret smygande laster? Skall detta öka hennes aktning för mannen? Man behöfver väl icke ens antyda, att äfven *hon* skall börja hylla *celibatet*, ehuru af andra bevekelsegrunder än mannen, och härvidlag blir den möjliga skuld, hon ådrager sig, Eder. J ären icke konsekventa, sade jag nyss, och detta är en sanning. J sägen, att J viljen *höja* qvinnans samhällsställning. Om jag icke trodde på Eder välmening, så vore jag starkt frestad att säga, att J ären i begrepp att *förnedra* den. Hvad gören J? De fleste ibland Eder — ett och annat undantag finnes visserligen — viljen bereda henne tillfälle till vinnande af samma tjenstebefattningar, hvilka hittills varit mannen förbehållna. J tron, att hon eger förmåga att sköta dem lika bra som mannen — men — viljen J aflöna henne såsom mannen? Nej, det behöfs icke. Hon behöfver mindre än mannen. Hon nöjer sig med mindre — med andra ord: Hon kan gerna *tråla*, fastän *det* vill ingen *tänka*, ty J viljen ju *höja* qvinnans ställning? Och nu! Hvarföre tagen J icke steget ut? När nu qvinnan skall få rättighet att inträda på mannens bana, hvarför skall hon icke i allo få dela hans *rättigheter*, då under de nya förhållandena hans *skyldigheter* jemväl skola blifva hennes? Jag skulle ock vilja veta,

hvarföre hon icke äfven kan få rättighet att inträda på den militära och den presterliga banan? Historien kan ju uppvisa duktiga amazoner och sköldmör ifrån fordomtima? J viljen ju släppa in henne på den politiska banan? En stor heder detta förmodligen, ty qvinnan är *fin* af sig! Hon skulle lätt och behändigt kunna slingra sig in i alla diplomatiens irrgångar. Leende och tjusande (ty vackra skulle naturligtvis dessa qvinliga diplomater vara) skulle hon ledigt komma åt regeringshemligheterna. En ganska dråplig bana för en ädel qvinna! Eller hur? — Och thronföljden se'n? Hvarföre skola vi hafva en *konung*? Naturligtvis måste J vara konsekventa, om J viljen vara — efter Edra uttalade åsikter — fullt rättvisa. Således måste thronföljden utsträckas äfven till den qvinliga linien. Det är klart. — Och prester? Hvarföre viljen J icke äfven tillåta oss blifva prester? J denna emancipationsmaniens tid är det presterliga det enda kallet, som jag hört, man icke vill medgifva åt oss. Jag måste förklara mig. Det var en prest här om dagen, som medgaf åt qvinnan inträdet på alla andra banor, men på den presterliga ville han icke medgifva det. Jag kan dock icke begripa, hvarföre vi icke skulle kunna få bekläda äfven det presterliga ämbetet, ty börjar man *advocera*, så kan man ju äfven få fram denna rättighet. Eller står det icke i Guds ord, att hvarje sann kristen är *prest*? Och nu, då vi hafva detta att stödja oss vid, så inser jag icke, hvarföre J icke äfven föreslagit oss den presterliga banan. När allt kommer omkring, så begriper jag ingenting af Edra förslag, ty de göra mig alldeles yr i hufvudet, och den ena frågan jaggar den andra i ringdans. Dessa frågor störta fram utan ringaste ordning — detta måste J ursäkta, ty det är Edert fel. Jag är alldeles förbryllad af den storartade, ehuru inkonsekventa frihet, J viljen bereda oss. Jag måste söka reda mina tankar och finna, hvar jag var, och hvad jag ville säga.

Jo, jag tror, att jag sagt, att den der byggnaden, J

viljen uppföra åt oss, är utan *grund*, och att J börjat bygga i *luften*. Jag tänker på, huru *exemplet* verkar. Man kan ju lätt påminna sig, huru för några år sedan några välmenande män företogo sig att höja qvinnan, gifva henne en »högre lyftning». De började hålla föreläsningar för henne i Stockholm, och der sutto öfver hundrade qvinnor — yngre och äldre — och åhörde dessa föreläsningar. Ett ganska ringa antal — jag vill minnas, att det var omkring 14 — kunde med *möda* och *ansträngning* följa dessa föreläsningar. De hade ingen *grund* att bygga på. Emellertid ingåfvo dessa föreläsningar *tankar*. Männen började tänka på att skaffa medel till inrättande af något högre ordnad undervisningsväsende för qvinnan. Det lyckades dem, som ifrade för saken, att åvägabringa ett statsanslag till inrättande af ett *Seminarium för bildande af lärarinnor*. 1861 kom detta i gång. Men hade dessa ärans män, som ifrade för saken, rätt klart för sig, hvad de hade för händer? Jag tror det icke! »Frihet,» »Högre lyftning» — se der deras lösen! En tillstymmelse till en »fri akademi» började. Alla voro lifvade för saken. 30-åriga fruntimmer med något vetande och reflexionsförmåga släpptes in jemte 14- å 15-åriga unga flickor utan ofvannämnda egenskaper, med outvecklade fysik, men med begär efter vetande. Allt var nytt — allt pikant. Den ena valde ett ämne, den andra ett annat, i allmänhet utan all urskiljning. Den vidsträcktaste valfrihet rådde vid den »fria akademien», ty förmågor skulle bringas i dagen. Här skulle fackmeniskor — eller rättare efter den rådande tonen — *fackmän* bildas. Men hvart tog seminariet för bildande af *lärarinnor* vägen? Jo, det stannade kvar på *papperet* i det utfärdade kungabrefvet derom. Vid den »fria akademien» rådde en lust och en glädje och en »högre lyftning» öfver all beskrifning. Men under tidernas lopp var det en och annan tänkande man, som började blifva *betänksam* och *bekymrad* öfver denna tingens gång. De började märka,

att *grunden* fattades, och att byggnaden sväfvade i *luften*. Vissa ämnen blefvo obligatoriska, och detta smakade illa. Friheten inskränktes! Slutligen började de besinna, att en skola borde finnas i förening med den redan inrättade anstalten. Man tog sin tillflykt ånyo till Rikets Ständer. Dessa beviljade ett nytt anslag till inrättande af en normal skola, som skulle stå i förening med seminariet. Ett kungabref gaf befallning om en ordnad plan för det hela — och den »fria akademien»? Hvart tog den vägen? Den var byggd i *luften* — ett luftslott! Den försvann liksom alla dylika pläga göra. Försvann den utan buller? Nej, visserligen icke. Ett åskväder gick öfver landet vid dess försvinnande. men *grundstenen* till den åsyftade *fasta byggnaden* blef lagd, under det ovädret rasade. Längre hafva vi icke hunnit ännu, men der hvilar nu den *grundstenen*, och — vi skola hoppas det — icke på lös sand, utan på hälleberget. Skola vi nu behöfva företaga en ny *luftfärd*, innan vi kunna åter sänka oss ned till denna *grundstenen*? Det vill synas, som om J, mine ädle herrar och svenske män, på fullt allvar viljen ställa till ett nytt, såsom sagdt är, *lysande elände*, och detta i största välmening för att höja qvinnan och skaffa henne ett vidsträcktare verksamhetsfält. Hvarföre skjuten J öfver målet och icke sigten rätt? Det verksamhetsfält, der qvinnan kan och bör verka är ganska vidsträckt och räcker rikligen till. J sen det blott icke.

J bjuden ju till att höja *folkskolan*? Deri gören J rätt! Nåväl, lemnen *den* i qvinnans vård, så kommer den i goda händer. Tagen bort de der många seminarierna för männen, och låten de verkliga förmågorna bland dessa män få de der platserna, J erbjuden oss på embetsmannabanan, och låten de öfrige stanna inom den verksamhetskrets, der de egentligen passa, ty flertalet torde bättre passa vid plo-gen eller vid något annat i den vägen än vid folkskolan. Gören en beräkning, så skolen J få se, hvilken massa qvinnor J skullen kunna använda på

detta för dem högst lämpliga verksamhetsfält. Här skall qvinnan med bibehållande af sin ädla qvinlighet välsignelserikt kunna verka på nationens höjande i kristligt, sedligt och intellektuellt hänseende. Det blefve detsamma som att släppa in henne i nationens hjerta, dit hon hör, i stället för att drifva henne ut på ett all sann och ädel qvinlighet dödande, stormande haf. J tron nu kanhända, till följd af det sednast sagda, att jag är med eder om att släppa in qvinnan såsom lärare i de högre lärdomsskolorna för gossar? Ingalunda! Hvad qvinnan der skulle verka, enligt eder mening, det bör hvarje moder i dessa de mera bemedlades hem kunna åstadkomma. Men — tyvärr! All uppfostran vill man nu för tiden kasta på *staten*, *skolan* och dermed sammanhängande anstalter. Jag vore nästan frestad att fråga eder, om J icke äfven ären betänkta på att inrätta ammanstalter, så att *mödrarna* kunna få slippa ifrån den der ledsamma barnavården i hemmet, för att desto *beqvämare* kunna ställa till lysande middagar, supéer, m. m. efter nutidens öfverdådiga sätt att lefva. Man har ju redan efter tyskt mönster i en af våra större städer inrättat en såkallad *Kindergarten*, der *små* barn skola *roas* några timmar om dagen, under förevändning, att *hemmet* derigenom blir dem kärare. Behöfver någon förständig fader eller moder länge fundera, innan de finna huru förväntadt detta sätt att gå till väga är? Nej, visserligen icke. Den moder, som icke på annat sätt kan göra *hemmet* kärt för sitt barn, är icke värd att vara *moder*. Jag talar om de mera bemedlade, ty de så kallade barnkrubborna och småbarnsskolorna för armodets *små* barn äro en välsignelse. Före sju års ålder bör ingen bemedlad moder släppa ut sitt barn ifrån sig. Det är hennes *oeftergifliga pligt* att till dess vårda och uppfostra sitt barn i hemmet och gifva det såsom en dyrbar gåfva med sig ut i lifvet rätta begrepp om Gud och allt godt! Men nu till hvad jag ämnade säga. Gossen, ynglingen i den lärda skolan behöf-

ver icke qvinnovård i skolan; *der* skall han stå under *mannens* ledning. I hemmet har han *modern*, som förelyser honom på dygdens väg och som från hans spädaste år *skall* och *bör* förmildrande inverka på hans unga sinne. Icke så kan det i allmänhet vara hos *folket* — armodets barn, ty deras qvinnor måste ju för det mesta jemte mannen *arbeta* för familjens uppehälle och som oftast *nödgas* de försumma de arma barnen. Således är det i *folkskolan*, der qvinnomildhet och allvar äro *af nöden* och *icke* i den *lärda skolan*. Jag har visat eder *ett* fält, som kan lemna oss qvinnor riklig verksamhet. Sänden oss helt ditut, eller rättare *ditin!* Vi skola derstädes med vårdande hand uppdraga åt eder herrliga plantor.

Men, torden J invända, det der fältet är icke tillräckligt för alla våra qvinnor. Åh, jag har icke slutat ännu! Låtom oss återvända till den der *grundstenen!* Gifven oss flere högre elementarskolor för flickor, så att vi kunna fortsätta att *bygga*. Gifven oss ännu ett *Seminarium* för *bildande af lärarinnor*, och gifven oss *föreståndare* för dessa seminarier, liksom fallet är vid dylika i andra länder och — som väl är! — äfven hos oss vid *folkskolelärarinne-seminarierna*. Låten föreståndarne få qvinliga biträden. En och annan ibland eder har begärt anslag till bildande af högre flickskolor. Låtom oss dela jemnt! Låten afgiften för gossarne vid de högre skolorna blifva höjd. De betala för närvarande för litet, d. v. s. de mera bemedlade. Förmågor, som sändas upp från folkskolan till den högre skolan, böra, om de äro mindre bemedlade, befrias från afgift. Bli afgiften för gossarne högre, så kan man sänka afgiften för flickor. I normalskolan har man måst hålla afgiften något för hög, till följd af bristande medel för aflöning af tillräckliga lärarekrafter. Afgiften är dock lägre i normalskolan än i de vanliga flickpensionerna. Ja! Gifven oss ännu ett seminarium för bildande af lärarinnor och väl ordnade flickskolor och *lämpliga lokaler*, och vi skola med fröjd och glädje arbeta på

detta andra fält, och så skola våra qvinnor få nog att göra, och vi lofva, att vi skola hos de unga uppväxande qvinnorna motarbete denna böjelse för flärd och fåfänga, som nu så pestartadt griper omkring sig i vårt land. Vi skola rigta deras blick på qvinnans sanna kall och sanna värde, och de äldre och yngre tynande drifhusplantor, hvilka man nu öfverallt påträffar, skola så småningom försvinna, och mödrarna skola till slut inse, att, om de tarfligt och enkelt uppfostra sina döttrar till flit och arbetsamhet i hemmet på de tider, då de äro lediga ifrån skolan, de bevara dem både ifrån bleksot och hvarjehanda dermed sammanhängande elände. Ja, mödrarna måste vara oss behjelpiga! De måste reformera sig sjelfva och sina hem, ty från *hemmen* — jag talar i allmänhet; stora, herrliga undantag finnas — dock få äro de! — utgår allt ondt — hvarje synd! Detta inser hvarje hjertevarm, förståndig qvinna. Ja, hvarje förståndig moder finner nog att, om hon uppfostrar de unga flickorna till flit och arbetsamhet i *hemmet*, lärar dem att *tjena* i stället att, som nu är fallet, blifva betjenade, så skola de unga icke ledsna vid hemmet och längta efter nöjen utomhus. Men tonen är, att de stackars barnen måste *roas*, *utspökas*, och sålunda lägges hyende under den lättjefullhet och fåfänga, som är rådande ibland våra qvinnor. Ja, i dessa hem uppspirar allt detta syndens ogräs, som hvarje moder borde med allvar och flit söka upprycka med roten. Och nu — slutligen! Då vi fått denna åsyftade byggnad färdig, nemligen dessa seminarier och skolor, och våra flickor i hemmen och inom dessa läroverk erhållit en *god, grundlig, sannt kristlig* bildning, så skall deras håg icke, liksom nu är händelsen hos mången trånande äldre och yngre qvinna, stå till ett afundsjukt *täflande* med mannen — stå till ett sträfvan-
de *ins blaue hinein*, utan hon skall med klar och oförvillad blick se den plats, som Gud bestämt åt henne inom samhället, nemligen *makans, modrens,*

uppfostrarinnans, vårdarinnans! Och hon skall finna, att endast och allenast i dessa egenskaper äger hon sitt rätta, sanna värde. I alla dessa egenskaper måste hon derjemte vara *lära*rinna, ty det är *qvinnan*, som skall *lära* gossen och flickan att *rätt* lefva, *rätt* tänka, *rätt* handla och *rätt* dö! Och på detta sättet skall hon styra verlden — ja, i viss mening stå *öfver* mannen och *jemte* honom och blifva hans *stöd*, då bekymmer och motgångar trycka honom. *Sålunda* kunde det blifva kärlek, frid och fröjd i verlden. Det är icke sagdt, att hon behöfver vara *maka* för att åstadkomma detta. Det finnes ingen qvinna, som icke kommer i någon slags beröring med gossen, ynglingen, mannen, och öfverallt kan hon, om hon vill, verka välsignelserikt. Hvarje qvinna *måste* uppfostras till *uppfostrarinna*, och hvarje qvinna, som har ett rätt begrepp om, hvad det vill säga, vinnlägger sig om den saken. Hon måste ock vara *vårdarinna!* Vårdarinna af allt, som finnes, ifrån det minsta till det största inom familjen, inom samhället. *Sålunda* blifver hon ju en statens vårdarinna, en väktarinna. Men hon skall vara *tyst, stilla, ödmjuk* — häri består hennes höghet! Så fort hon börjar göra buller af sig — så *faller* hon inför *Heran*, om hon ock icke gör det inför *verlden*.

Jag sade, att hon skulle vara vårdarinna — väktarinna. Nåväl! J hafven föreslagit henne till läkarekallet. Hvad hindrar henne, om vi få den der *byggnaden*, och dymedelst kunna bereda henne en *grundlig* bildning, att blifva en vetenskapligt bildad *sjukvårdarinna* — *läkarinna*. Vi känna något hvar, huru det står till med sjukvården inom våra sjukhus. Jag menar egentligen sjukvårdarinnorna. En och annan läkare har börjat behjerta detta missförhållande på sedlighetens område, och en önskan har blifvit uttalad om höjandet af sjukvården eller sjukvårdspersonalen i sedligt hänseende. Öppnen äfven derstädes en bana för qvinnan! Låten henne vid sjukhusen bildas till sjukvårdarinna — *läkarinna*. Vi hafva en *början* dertill uti Diakoniss-

inrättningen. Sedan qvinnan vunnit nödiga insigter, lemnen åt henne behandlingen af vissa sjukdomar synnerligast hos qvinnor! J menen kanske, att qvinnan icke kan vid sjukhusen vinna nödiga insigter i hvarjehanda för läkareyrket nödiga kunskaper, utan att dessa kunskaper endast kunna förvärfvas jemte *doktorshatten* vid Akademierna. Men detta är ett misstag. Tänken blott efter något litet, så finnen J lätt, att vid hvarje större sjukhus kunde lätt nog bildas en för qvinnan lämplig läkarskola, der föreläsningar och förhör höllas af de vid sjukhusen anställda hufvudläkarne. Hvad äro i sjelfva verket medicinæ professorerne vid Universiteterna annat än hufvudläkare vid de derstädes befintliga sjukhusen? J kunnen väl icke påstå, att för utförandet af mitt förslag finnas stora svårigheter? Visst icke! Tänken på saken, så skolen J finna, att den är ganska utförbar. Och så hafva vi ett *tredje* ganska lämpligt och välsignelsebringande verksamhetsfält för våra qvinnor. Läggen härtill de banor, hvilka genom Kongl. Maj:ts åtgärder redan äro öppnade för qvinnan, och J skolen se, att hvarje förnuftig qvinna finner ett tillräckligt fält för sin verksamhet.

Jag har vidrört Edert förslag att få qvinnor till lärare i de högre goss-skolorna. Det är således brist på lärare derstädes? Ja, jag vet, att så är. Men hvadan kommer sig denna brist? Det är ingalunda svårt att finna orsaken dertill. J hafven sjelfva börjat fundera på saken och till en del sökt afhjelpa denna olägenhet. Men äfven här gåån J icke till *grunden!* Bristen på lärarekrafter kommer sig helt enkelt deraf, att J icke hafven några läroanstalter för bildande af lärare för de högre skolorna. Sedan ynglingen tagit studentexamen — graden — så behöfver han ett nödfallsbrödstycke, och så begifver han sig af att söka en plats som lärare någonstädes i riket, och då han väl fått en sådan plats, finner han — eller — om han har något omdöme, *måste* han begripa, att han i allmän-

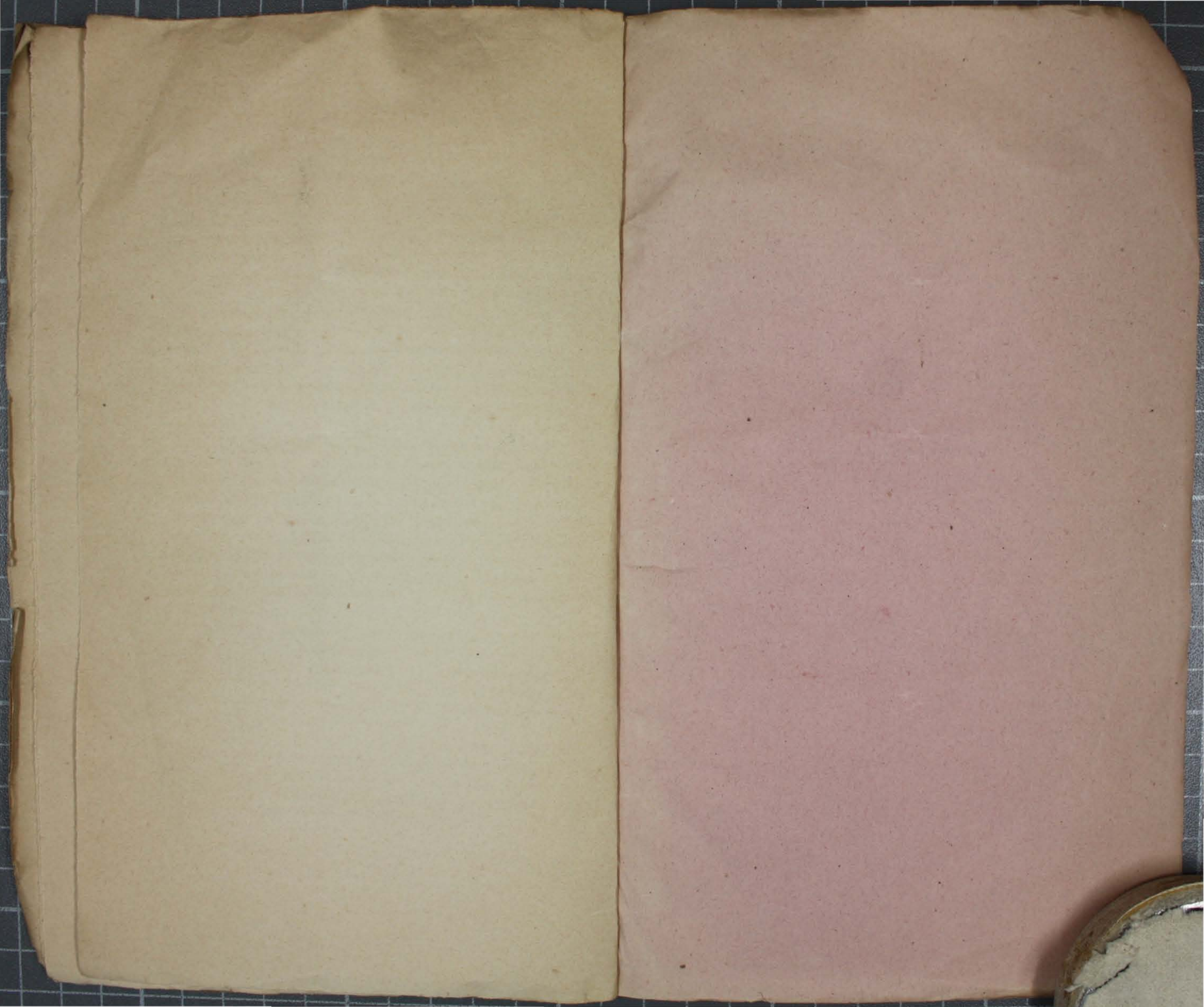
het icke duger till lärare, och då han väl kommit underfund med detta, så söker han första möjliga tillfälle att komma undan och slippa denna börda, och så begifver han sig af från skolan, eller i värsta fall stannar han der och arbetar alltfört både utan kärlek till saken och insigter i sitt lärarekall, ty pedagogik eller methodik har han aldrig ens drömt om, och derföre se vi bland våra äldre och äfven yngre lärare ganska få dugliga pedagoger. Bristen på lärarekrafter kan således endast afhjelpas derigenom, att J vid Akademierna och vid de högre elementarläroverken inrätten en slags bildnings-skolor för blifvande lärare. På hvad sätt då? Jo, det är ganska enkelt. Man skulle vid skolornas högsta klass hafva en afdelning, afsedd för blifvande *lärare*. Dessa skulle hafva vissa timmar anslagna till hospiterande i de lägre klasserna, vissa timmar att derstädes under den erfarne lärarens ledning, öfva sig i undervisningskonst — och dertill ett par timmar i veckan anslagna till lektioner i Pedagogik och Methodik. Mången yngling skulle under sådana förhållanden känna håg och lust uppvakna för det vigtiga och maktpåliggande lärarekallet och känna sig *kallad* att beträda denna bana, inträda på densamma med ett bestämdt mål i sigte och med kärlek och lofvärd ifver omfatta detta mål såsom sin lefnadsuppgift, och sålunda blefve man befriad från den gamla tröga slentrianen, som ännu ganska mycket är förherrskande vid våra skolor. Sedan ynglingen slutat kursen vid skolan, så skulle han begifva sig till Akademien för att vidare utbildta sig för sitt blifvande lärarekall — alltjemnt under fortsatta praktiska öfningar vid den i Universitets-staden befintliga högre elementarskolan. Olika grader af lärare kunde finnas — jag menar i afseende på *vetande*. Nu för tiden begifver sig ju skolgossen, studenten o. s. v. ut såsom lärare utan att hafva begrepp om, huru han skall undervisa. Men på ofvannämnda sätt blefve alla hjälpta, och det bästa af allt vore, att vi qvinnor finge ver-

ka inom vår egen krets. Och J, mina ädle herrar och svenske män, som ifren för kvinnans sak, J skullen värdigt uppfylla *Edert* kall, beträffande oss, om J sökten visa kvinnan den *rätta* vägen till en sannt kristlig och en sannt kvinlig verksamhet och sökten lugna den storm af exaltation, som J genom *Edert* välmenta, men obetänkta förfarande framkallat hos mången bland vårt kön, som hittills olyckligtvis famlat i mörkret och sökt efter verksamhet, och som nu tror sig finna ett eldorado i det glitterguld, J oförsigtigtvis bjudit henne. Ja, allt kunde blifva bra, blott J styrden rätt kurs. Vi skulle då slippa dessa sjukliga slingerväxter, utväxter, som nu finnas ibland oss, och kvinnan skulle lära sig, om hon ock aldrig blefve en mans maka, att *mannen är kvinnans hufvud, och att kvinnan är mannens ära*. Det kan ju vara en faders, en broders eller en väns ära likaväl som en makes? Hvad tron J, att en fru Lenngren, denna *blygsamt* lärda kvinna och förträffliga husmoder, skulle säga om denna tidens riktning? Hon skulle visserligen icke, såsom åtskilliga af nutidens såkallade lärda kvinnor, gifta och ogifta, slita sin penna med att skrifva långa epistlar om kvinnans emancipation. Hon skulle medlidsamt le åt dessa kvinnors bemödanden att jaga sina medsystrar ut från *hemmets härd* in på männens *kapplöpningsbana*. Men hon skulle icke hafva någonting emot ett *godt* och *grundligt*, vetande. Hon skulle ifra för den der *byggnaden*, som vi påpekat, och som vi — *icke* emanciperade kvinnor, som likväl, efter hvad vi sökt antyda, icke heller förbise värdet af en med *förnuft* utvidgad frihet för kvinnan — anropen *Eder* om.

Ja! Gifven oss ädelmodigt dessa skolor och bildningsanstalter, som blifvit antydda, och vi skola blifva *Eder* ära, såsom det står sagdt i Herrans heliga Ord! J, som kännen Hans Ord, veten, att Hans Ord äro *vissa* och *sanna*!

En kvinna.

Pris: 25 öre.